

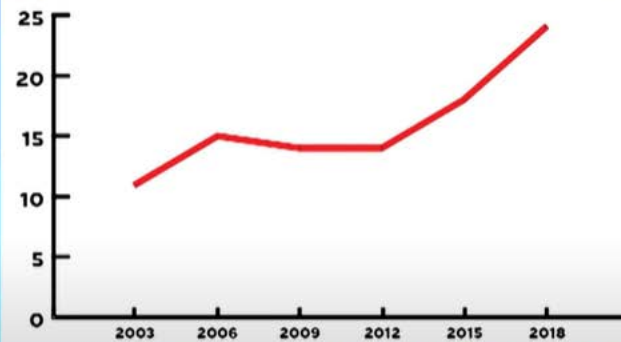
Aansluiting vo-ho met betrekking tot taal

Hanneke Hengst, Kaj Munk College, Hoofddorp

OPeRA-conferentie, 7 december 2020

Arjen Lubach over het leesniveau

Percentage leerlingen met gemiddelde score
lager dan leesvaardigheidsniveau 2 PISA-2003
t/m PISA-2018 bron: PISA-2018

lees-crisis

- We scoren laag op leesplezier
- Literatuur krijgt steeds minder aandacht, begrijpend lezen juist meer.
- We scoren steeds lager op begrijpend lezen in het PISA-rapport
- Lezen draagt bij aan de algehele taalontwikkeling

PISA-resultaten

Percentage Nederlandse 15-jarigen met een laag niveau leesvaardigheid

Jaartal	Percentage
2012	14,0
2015	18,1
2018	24,1

- Het aandeel leerlingen met lage leesvaardigheid in Nederland is hoger dan het OESO-gemiddelde van 22,7%
- De stijging van 2015-2018 is significant
- Het streven van de EU is dat in 2020 maximaal 15% van de 15-jarigen een lage leesvaardigheid heeft.

Constateringen m.b.t. de aansluiting vo-ho

- Een goede beheersing van taal heeft een positieve invloed op het studiesucces;
- Nederlands als moedertaal heeft een positief effect op een hoge(re) score op de taaltoets op hbo of universiteit;
- Studenten met een migratieachtergrond hebben meer moeite om de studie te volgen;
- Studenten hebben moeite met:
  - schrijfvaardigheid;
  - het lezen van lange stukken;
  - lange colleges volgen;
  - professioneel communiceren.

Nederlands in het VO

- Een voldoende voor het vak Nederlands betekent niet automatisch een goede schrijfvaardigheid en/of goede beheersing van spelling/grammatica
  - Bij literatuur (historisch- en modern) en spreekvaardigheid halen leerlingen doorgaans voldoende waarmee ze kunnen compenseren binnen het schoolexamen
- Leesvaardigheid richt zich in de bovenbouw voornamelijk op goed scoren op het Centraal Examen – niet op het begrijpen van lange (academische) teksten.
- Schrijfvaardigheid richt zich op de referentieniveaus, waarbinnen vooral wordt gekeken naar uiteenzettingen, betogen en beschouwingen (havo en vwo).
  - “Kan teksten schrijven met een uiteenzettend, beschouwend of betogend karakter waarin verbanden worden gelegd tussen afzonderlijke onderwerpen. Kan in een betoog standpunten vrij uitvoerig uitwerken en ondersteunen met ondergeschikte punten, redenen en relevante voorbeelden.” - niveau 4F mbt tekstsoorten
- Spelling, grammatica en taalverzorging worden niet apart getoetst, maar binnen de verschillende vaardigheden, met name binnen schrijf- en leesvaardigheid.

Taal op het ho

- Is dit een mismatch tussen de verwachtingen van het ho en het eindexamen Nederlands / de referentieniveaus 3F en 4F?

lezen	luisteren	schrijven	spreken
artikel vakblad lezen	hoorcollege volgen	theoretisch kader opzetten	elevator pitch houden
lange studieteksten zelfstandig lezen	notities maken	evaluatieverslag schrijven	diepte-interview afnemen
		managementsamenvatting opstellen	onderzoekspresentatie verdedigen

tabel 1: nieuwe vaardigheden in het hoger onderwijs

implementatieplan	beleidsnota	aantekeningen hoorcollege
managementsamenvatting	artikel vakblad	probleemoplossend gesprek
Socratisch gesprek	handboek	plan van aanpak
brochure	fysiologische analyse	anamnese gesprek
behandelplan	klinisch redeneren	trainingsvoorstel
preventieplan	productdemonstratie	webdossier
adviesgesprek	vonnis	pleitnota
memo	essay	aanbesteding
verslag hoorzitting	cliëntgesprek	onderzoeksrapport

tabel 2: enkele genres in het hoger onderwijs

Wat kunnen we concluderen?

- Het examen Nederlands bereidt niet altijd goed voor op de taalvaardigheid die wordt verwacht in het ho
- Docenten vo en ho weten onvoldoende wat ze van elkaar kunnen verwachten
- Waar ontmoeten we elkaar? Hoe zorgen we dat iedereen op voldoende niveau komt met betrekking tot taalvaardigheid?

Aanbevelingen?

- Inzetten op en faciliteren van duurzaam taalbeleid, waarbij academische taal een speerpunt is, met aandacht voor de kwetsbare groepen...?
- Geïntegreerd taalonderwijs: taal van belang bij elk vak...?
- Inzetten op taalontwikkeland onderwijs...?
  - Handelingsrepertoire met betrekking tot taaldidactiek vergroten bij alle docenten: vo/ho.
- Kennis delen tussen vo en ho...? Hoe bereiden we voor, hoe passen de verwachtingen van het ho binnen het examen Nederlands en de bijbehorende referentieniveaus?

Stelling

Taalbeheersing moet een apart schoolexamenvak worden binnen het voortgezet onderwijs.

- **Zodat taalontwikkeling de aandacht krijgt die het verdient;**
- **Zodat taal geen belemmerende factor is voor het studiesucces;**
- **En structureel of duurzaam taalbeleid zichtbaar en meetbaar wordt.**